

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

Inleiding

Deze brochure is samengesteld op basis van de honorariumrichtlijnen die de toenmalige GVN in 1983 publiceerde en moet gezien worden als een tussenvorm tussen de oude uitgave en nieuwe honorariumrichtlijnen van de bNO die in voorbereiding zijn.

Op de eerste bladzijden van dit boekje wordt een globaal overzicht gegeven van het ontwerpproces en het werken met een ontwerper of een ontwerp bureau. Het tweede deel bestaat uit tabellen, waarin indicaties gegeven worden van het aantal ontwerp- en uitwerkuren dat mogelijksterwijs besteed wordt aan een bepaald soort opdracht.

De uurindicaties van de verschillende opdrachten zijn overgenomen uit de oude honorariumrichtlijnen (1983) evenals de bijbehorende toelichting.

De richtlijnen zijn slechts een indicatie. Veel andere factoren naast de aangegeven uren zijn eveneens van invloed op het uiteindelijke honorarium. Zo zullen er bijvoorbeeld voor bepaalde opdrachten veel extra tijd en kosten besteed moeten worden aan onderzoek, advies en presentatie. Om misverstanden te voorkomen is het daarom belangrijk vooraf goede afspraken te maken en deze voorzover mogelijk vast te leggen in een opdrachtsbevestiging en/of offerte. Een voorbeeld van een dergelijke overeenkomst is opgenomen in de bijlage van deze brochure. Tevens treft u daar de leveringsvoorwaarden van de bNO aan.

I Het ontwerpproces

Het proces tussen opdrachtgever en ontwerper/ontwerpbureau kan globaal in vijf fasen worden verdeeld:

1. de keuze van de ontwerper;
2. de briefing;
3. de presentatie van het ontwerp;
4. het produktieklaarmaken van het goedgekeurde ontwerp;
5. het begeleiden van het produktieproces door de ontwerper/het ontwerpbureau.

Het spreekt vanzelf dat er complexe en uitgebreidere ontwerpproessen voorkomen, maar deze zijn meestal terug te brengen tot de bovengenoemde vijf fasen. Vaak worden enkele fasen verscheidene keren doorlopen of wordt een fase in verschillende kleinere stappen onderverdeeld. Zie hiervoor ook de voorbeeld opdrachtsbevestiging in de bijlage.

ad 1. Kiezen voor een ontwerper/ontwerpbureau.

Voordat een ontwerper/ontwerpbureau wordt ingeschakeld, zal een opdrachtgever zich een beeld moeten vormen van wat hij de ontwerper/het ontwerpbureau wil laten maken en aan welke eisen dit ontwerp moet voldoen. Bij het vaststellen van het programma van eisen is het van groot belang te bepalen welk budget ter beschikking staat en hoeveel tijd het geheel in beslag mag nemen.

De keuze voor een ontwerper/het ontwerpbureau hangt vaak af van stijl, kennis en ervaring.

De bNO geeft één keer in de twee jaar een boek uit dat een overzicht geeft van het werk van aangesloten ontwerpers en ontwerpbureaus. Het in 1990 verschenen boek heet "Ontwerpen in Opdracht" en is nog te bestellen bij uitgeverij BIS: 020-6205171. Een nieuw boek is in voorbereiding en zal begin 1992 uitkomen. Deze 'naslagwerken' kunnen een weloverwogen keuze van een ontwerper/ontwerpbureau vergemakkelijken.

ad 2. De briefing

Wanneer bekend is wat er gemaakt moet worden en door wie, volgt de briefing. Daarin wordt het doel van het ontwerp toegelicht, aan welke eisen het moet voldoen, aan welke produktietechnieken gedacht wordt, hoe groot de oplage zal worden, op welke termijn het ontwerp in gebruik wordt genomen en tot welke doelgroep men zich richt.

Geadviseerd wordt de briefing schriftelijk vast te leggen.

Beide partijen, dus zowel de opdrachtgever als de ontwerper/het ontwerpbureau, weten wat er gaat gebeuren en door wie wat gedaan wordt en hoe.

Bij grotere opdrachten zal de briefing niet in één gesprek kunnen plaatsvinden. Een onderzoek naar wat er al op de markt voorhanden is, of naar de geschiktheid van een bepaalde reproductiemethode kan noodzakelijk zijn. In dergelijke gevallen zal de opdrachtgever eerst opdracht geven tot een onderzoek dat tot doel zal hebben later een briefing mogelijk te maken voor de werkelijke opdracht.

ad 3. Presentatie van het ontwerp

Naar aanleiding van de briefing of tijdens het onderzoek vormt de ontwerper/het ontwerpbureau zich een beeld van het te maken ontwerp.

Vooronderzoek en het vergaren van informatie is hierbij van groot belang. Soms zal de informatie een vertrouwelijk karakter hebben, de ontwerper/het ontwerpbureau heeft daarom een geheimhoudingsplicht.

Doorgaans wordt begonnen met een schetsontwerp, maar de gang naar een produktiebedrijf voor technische informatie zal meestal tegelijkertijd plaatsvinden.

Vaak maakt de ontwerper/het ontwerpbureau een presentatiemodel, zodat de opdrachtgever zich een zo getrouw mogelijk beeld van het uiteindelijke produkt kan vormen. Eventueel wordt meer dan één mogelijkheid gepresenteerd, zodat de opdrachtgever kan kiezen uit alternatieven.

De opdrachtgever toetst het gepresenteerde ontwerp aan het programma van

eisen.

Hij geeft zijn goedkeuring aan het schetsontwerp en de ontwerper/het ontwerp bureau krijgt de opdracht dit ontwerp verder uit te werken tot een produktie-klaar model.

Van belang is te weten dat dit moment het tweede keuze moment is in de opdrachtsituatie.

De opdrachtgever kan het ontwerp ook afkeuren en een nieuwe aanvullende briefing geven.

ad 4. Produktie-gereedmaken

Na de goedkeuring van de ontwerpen werkt de ontwerper/het ontwerp bureau de schetsen verder uit tot voor de produktiebedrijven hanteerbare modellen. Het beeldmateriaal wordt vervaardigd en door de opdrachtgever wordt opdracht tot produktie verleend. Voordat echter met produceren wordt begonnen, worden de werktekeningen of modellen door de opdrachtgever gecontroleerd. Hij bekijkt of er bijvoorbeeld geen fouten in de tekst geslopen zijn, of de ontwerpen nog steeds aan zijn eisen voldoen en inderdaad correct uitgevoerd zijn.

Zeker wanneer het om teksten gaat moet deze goedkeuring door de opdrachtgever schriftelijk worden vastgelegd. De opdrachtgever zal dan de definitieve modellen of proeven paraferen.

ad 5. Produktie-proces

Veelal zal het gewenst zijn dat de ontwerper het produktieproces begeleidt. Vooral bij gecompliceerd drukwerk is dit van groot belang. De opdrachtgever is er dan van verzekerd dat het uiteindelijke resultaat overeenkomt met het oorspronkelijke ontwerp. Bovendien kunnen problemen bij de produktie tijdig opgevangen worden.

II Honorarium

Globaal gezien kan een begroting opgebouwd zijn uit:

- Ontwerpuren
- Uitwerkuren
- Presentatie/bespreekkosten
- Vooronderzoek/consultancy
- Produktiebegeleiding
- Onkosten voor technische hulpmiddelen, reis- en verblijfskosten e.d.
- Werkzaamheden door derden (illustrator, fotograaf etc)

Over deze bedragen wordt 18,5% BTW aan de opdrachtgever in rekening gebracht (behalve in het bijzondere geval dat een ontwerper niet BTW-plichtig is).

Na de briefing maakt de ontwerper/het ontwerp bureau een begroting, waarin bovenstaande posten zijn opgenomen. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een opdrachtsbevestigings/offerteformulier. Opgenomen wordt ook het gebruiksdoel en oplage, dit met het oog op eventuele toekomstige andere toepassingen van het ontwerp.

Na afronding van het ontwerpproces ontvangt de opdrachtgever een factuur met een omschrijving van de verrichte werkzaamheden en de gemaakte onkosten. Bij grotere opdrachten of bij een serie van aan elkaar verbonden opdrachten is het gebruikelijk dat de ontwerper/het ontwerp bureau per fase factureert en in termijnen wordt betaald.

Grote kosten van derden (produktiebedrijven) kunnen direct aan de opdrachtgever gefactureerd worden.

Uurtarief

Het honorarium dat een ontwerper/ontwerp bureau voor de opdracht in rekening brengt, wordt bepaald door het aantal werkuren dat aan een opdracht wordt besteed, het uurtarief en het economisch belang van een ontwerp. De hoogte van het uurtarief wordt door de ontwerper/het ontwerp bureau zelf bepaald en kan dus per ontwerper/ontwerp bureau verschillen.

In het uurtarief zijn ook factoren als overhead, e.d. opgenomen.

De bNO geeft de volgende richtlijn voor uurtarieven:

Ontwerpuren: f 150,- - f 250,-

Uitwerkuren: f 100,- - f 150,-

Voor bijkomende werkzaamheden (zie onder) ligt de richtlijn van het uur tarief tussen de f 100,- en f 250,- per uur, afhankelijk van de aard van die werkzaamheden.

Wanneer gebruik wordt gemaakt van elektronische hulpmiddelen bij het ontwerpen of uitwerken (CAD of Desktop publishing), dan kan het uurtarief bijvoorbeeld met een bedrag van f 25,- verhoogd worden.

De gecompliceerdheid van de opdracht, spoedopdrachten, de bekendheid van de ontwerper/het ontwerp bureau of een bijzondere specialisatie op een bepaald terrein zijn factoren die het uurtarief sterk kunnen beïnvloeden.

De honorariumtabel

Voor de hoogte van de uurtarieven bestaan, zoals gezegd, geen bindende voorschriften.

Het aantal uren dat "gemiddeld nodig" is om een ontwerp te maken, is te vinden in deze honorarium-richtlijnen.

Voor vele soorten ontwerpen, en onderdelen daarvan, worden uurindicatie's gegeven, die gebaseerd zijn op de praktijk van een ervaren ontwerper.

Bij elk soort ontwerp staan meestal twee soorten uurbesteding aangegeven:

- ontwerpuren, staan voor het eigenlijke ontwerpen en voor beperkte besprekingen met de opdrachtgever;
- uitwerkuren, staan voor werk- en reproductietekeningen en voor reizen, besprekingen met producenten en productie- en fotografiebegeleiding. Voor deze uren geldt veelal een lager uurtarief dan voor de ontwerpuren.

Bijkomende werkzaamheden

Bijkomende werkzaamheden zijn nog niet opgenomen in de tabellen en worden afzonderlijk doorberekend.

Hieronder kan worden verstaan:

- te verrichten onderzoek in de conceptfase;
- presentaties en uitgebreide besprekingen met opdrachtgever of andere belanghebbenden, bijvoorbeeld het deelnemen van de ontwerper/het ontwerp bureau aan door de opdrachtgever geïnstalleerde commissie's of werkgroepen;
- het (doen) vervaardigen van presentatiemodellen, maquettes of reproducties van het ontwerp, uitgebreider dan normaliter voor een goede visualisatie en presentatie van het ontwerp dienstbaar zou zijn;
- kopij verzorging, indien het origineel van de opdrachtgever niet geschikt is voor productie;
- organisatie van netwerk, lithografie en drukwerk;
- planning, voortgangscontrole en rapportage;

Overdracht van gebruiksrechten.

Op grafische- en ruimtelijke vormgeving is de auteurswet van toepassing (Auteurswet 1912, art.10, lid 10).

Alle werkstukken, in welke vorm dan ook blijven het "geestelijk eigendom" van de ontwerper/het ontwerp bureau. De opdrachtgever verkrijgt het recht tot het gebruik van het ontwerp overeenkomstig de bestemming en oplage, zoals die bij de opdracht zijn overeengekomen.

Verveelvoudiging van het werk mag, tenzij anders overeengekomen, uitsluitend met toestemming van de ontwerper/het ontwerp bureau gebeuren. Wel kan de ontwerper/het ontwerp bureau de gebruiksrechten tegen een extra vergoeding aan de opdrachtgever overdragen.

De bijgesloten leveringsvoorwaarden van de bNO geven meer uitleg over de rechten en plichten van opdrachtgever en ontwerper/ontwerp bureau.

De vergoeding voor gebruiksrechten is een wezenlijk bestanddeel van de honorering. De bNO adviseert een percentage tussen de 50% en 200% van het oorspronkelijk ontwerphonorarium als vergoeding voor de totale overdracht van de gebruiksrechten. Dit percentage wordt vastgesteld op basis van gegevens over de bestemming en de oplage van het te verveelvoudigen ontwerp.

1

BRIEFPAPIER

Briefpapier kan onderdeel zijn van een identiteitsprogramma van een huisstijl, maar wordt hier als een incidentele opdracht beschouwd. (zie 3)

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Typografische oplossing	Ingewikkelde typografie in samenhang met symbolen of logo's, of grote verscheidenheid aan informatie
<u>Briefpapier,</u>	ontwerpuren	12 ...	20 ...
<u>vervolgvel,</u>	uitwerkuren	6 ...	8 ...
<u>rekening,</u>			
<u>envelop,</u>			
<u>visitekaartje.</u>			

2

GECOÖRDINEERD DRUKWERK

Bij gecoördineerd drukwerk wordt uitgegaan van een basisontwerp. Dit basisontwerp moet geschikt zijn voor verschillende toepassingen, zoals brieven, enveloppen, etiketten en formulieren die gebruikt worden bij een (mechanische) administratie, bij verzending, enz. Uitgangspunt voor dit basisontwerp is het gemeenschappelijke karakter en de herkenbaarheid van de verschillende toepassingen.

Gecoördineerd drukwerk kan onderdeel zijn van een identiteitsprogramma of een huisstijl, maar wordt hier als een incidentele opdracht beschouwd.

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Geringe omvang van de informatie	Omvangrijke informatie
<u>Basisontwerp</u>	ontwerpuren	8 ...	12 ...
	uitwerkuren	4 ...	6 ...
<u>Stramien</u>	uitwerkuren	4 ...	6 ...
<u>Bedrijfsformulieren</u>	ontwerpuren	2 ...	3 ...
per item	uitwerkuren	3 ...	5 ...

IDENTITEITSPROGRAMMA'S, HUISSTIJLEN

Vormgeving en lay-out aan beeld dragers die tezamen het uiterlijk bepalen van een onderneming of instelling. Gezien het uiteenlopende karakter en verschillen in complexiteit van ondernemingen en instellingen kan hieronder niet anders dan een globale indicatie gegeven worden voor uren.

Ook zijn omvang, belang en reikwijdte van een onderneming van invloed. Over het algemeen wordt het gehele traject door een ontwerper uitgevoerd als totaal, hetgeen consequenties heeft voor het totaal aan besprekingen.

HUISSTIJL VOOR EEN KLEINE ONDERNEMING DIE BIJVOORBEELD LOKAAL OPEREERT

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Typografisch geringe omvang van de informatie.	Ingewikkelde typografie met ingewikkeld beeldmateriaal. Omvangrijke informatie.
<u>Oriëntatie,</u> <u>inventarisatie,</u> <u>formulering</u> <u>opdracht en</u> <u>programma van eisen.</u>	ontwerpuren	12 ...	16 ...
<u>Logo, woordmerk,</u> <u>beeldmerk,</u> <u>handelsmerk,</u> <u>mascotte,</u> <u>vignet</u>	ontwerpuren uitwerkuren	30 ... 10 ...	45 ... 15 ...
<u>Presentatie van</u> <u>de basiselementen</u> <u>van de huisstijl</u> uitgewerkt op een aantal voor de opdrachtgever belangrijke items, bijv. briefpapier, gevelbelettering, autobeschildering.	ontwerpuren uitwerkuren	10 ... 16 ...	16 ... 20 ...
Zie verder voor briefpapier (1) en voor gecoördineerde vormgeving (2)			

IDENTITEITSPROGRAMMA VOOR EEN MIDDELGROTE ONDERNEMING DIE
BIJVOORBEELD LANDELIJK OPEREERT

	<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
	Typografisch geringe omvang van de informatie.	Ingewikkelde typo- grafie met inge- wikkeld beeldmate- riaal. Omvangrijke informatie.
<u>Oriëntatie,</u> <u>inventarisatie,</u> <u>formulering</u> <u>opdracht en</u> <u>programma van</u> <u>eisen.</u>		
<u>Logo, woordmerk,</u> <u>beeldmerk,</u> <u>handelsmerk,</u> <u>mascotte,</u> <u>vignet kleur-</u> <u>stelling.</u>	ontwerpuren uitwerkuren	50 ... 17 ...
<u>Presentatie van</u> <u>de basiselementen</u> <u>van de huisstijl</u> uitgewerkt op een aantal voor de opdrachtgever belangrijke items bijv. briefpapier, gevelbelettering, autobeschildering.	ontwerpuren uitwerkuren	16 ... 20 ...
Zie verder voor briefpapier (1) en voor gecoördineerde vormgeving (2)		65 ... 25 ... 20 ... 24 ...

IDENTITEITSPROGRAMMA GROTE ONDERNEMINGEN

Hier zijn geen indicaties te geven. De omstandigheden verschillen aanzienlijk per onderneming. Ook het eisenpakket zal sterk uiteenlopen. Beide factoren zijn bepalend voor de omvang van de werkzaamheden van de ontwerper.

LETTERONTWERP

Ten behoeve van de ontwikkeling van een lettertype met een alfabet/font van minimaal 42 tekens of van een volledig repertoire van 140 karakters, kan de calculatie gebaseerd worden op het vooraf maken van enkele representatieve tekens. Aan de hand van die basistijd kan dan een totaal tijd voor alle verlangde karakters worden vastgesteld.

Het lettertype kan dienen voor eenvoudig afwrijfgebruik tot en met een gecompliceerd zetsysteem. Het is gebruikelijk naar omstandigheden te werken op basis van een uitgebreid en nauwkeurig contract tussen ontwerper en opdrachtgever. Vooral met betrekking tot licenties en auteursrechtelijke gebruiken in andere landen dienen rechten en verplichtingen te worden vastgelegd. Voor een dergelijk contract bestaat geen model.

Uitgegaan is van manuele bewerking voor de basisopzet, eventueel later gevolgd door fotografische of digitale uitwerking. De basiskarakters zitten in het internationale woord -Hamburgevios-.

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Niet gebonden aan specifieke techniek of maatsysteem (bijv. koppenletter voor tijdschrift of huisstijl).	Uitgebreide reeks voor platte tekst, voor internationaal gebruik en voor specifieke technieken en maatsysteem.
<u>Aanpassing van bestaand lettertype</u>	ontwerpuren	8 ...	16 ...
	uitwerkuren	50 ...	150 ...
<u>Ontwikkeling van nieuw lettertype</u>	ontwerpuren	16 ...	32 ...
	uitwerkuren	100 ...	200 ...

REDACTIONELE VORMGEVING

Vormgeving en lay-out van gegeven informatie, tekst en beeldmateriaal.

Redactionele besprekingen zijn in deze tabel niet opgenomen (en vallen onder uurtarief "ontwerpuren / uitwerkuren").

Niet alle hieronder genoemde werkzaamheden behoeven plaats te vinden.

Over het algemeen wordt het traject wel door één ontwerper uitgevoerd als totaal, hetgeen consequenties heeft voor het totaal van besprekingen.

LEAFLET, FOLDER, PROGRAMMABLAD

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Typografische pagina-indeling met op een enkele pagina eenvoudig beeldmateriaal.	Beeldmateriaal op iedere pagina met consequenties voor de tekstbehandeling, die uit meer illustraties kan bestaan.
<u>Presentatiemodel</u> (p.pag.)	ontwerpuren	4 ...	6 ...
<u>Typografische/illustratieve titel of kopregel</u>	ontwerpuren	2 ...	4 ...
	uitwerkuren	2 ...	4 ...
<u>Grafische illustratie, diagram of schema</u>	ontwerpuren	8 ...	12 ...
	uitwerkuren	8 ...	12 ...
<u>Typografische instructie</u>	ontwerpuren	1 ...	2 ...
	uitwerkuren	1 ...	2 ...
<u>Lay-out</u> (per pagina)	ontwerpuren	1 ...	1½...
	uitwerkuren	1½...	2 ...
<u>Ontwerp reproductie-tekening</u>	ontwerpuren	1 ...	1½...
	uitwerkuren	3½...	6 ...

BROCHURE, JAARVERSLAG, PROSPECTUS, CATALOGUS
(Uitgangspunt formaat A 4)

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Typografische pagina-indeling met op een enkele pagina eenvoudig beeldmateriaal.	Beeldmateriaal op iedere pagina met consequenties voor de tekstbehandeling die uit meer illustraties kan bestaan.
<u>Omslag</u>	ontwerpuren	10 ...	15 ...
	uitwerkuren	10 ...	12 ...
<u>Presentatiemodel</u> (dummy) per pagina	ontwerpuren	8 ...	10 ...
	uitwerkuren	6 ...	8 ...
<u>Typografische/illustratieve titel voor hoofdstuk of rubriek</u>	ontwerpuren	4 ...	6 ...
	uitwerkuren	2 ...	4 ...
<u>Grafische lijn-illustratie, grafiek, diagram of schema</u>	ontwerpuren	8 ...	12 ...
	uitwerkuren	8 ...	12 ...
<u>Algemene zet-instructie en kopijvoorbereiding</u> (Gemiddeld totaal 40 pag.)	ontwerpuren	6 ...	12 ...

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Typografische pagina-indeling met op een enkele pagina eenvoudig beeldmateriaal.	Beeldmateriaal op iedere pagina met consequenties voor de tekstbehandeling, die uit meer illustraties kan bestaan.
<u>Lay-out</u> (per pagina)	ontwerpuren uitwerkuren	1 ... 1½...	1½... 2½...
<u>Ontwerp/reproductie-tekening</u> (per pagina)	ontwerpuren uitwerkuren	1 ... 3½...	1½... 6 ...

TIJDSCHRIFT, KRANT, WEEKBLAD, MAANDBLAD, HUISORGAAN, PERSONEELSBLAD, VERENIGINGSBLAD (Uitgangspunt formaat A 4)

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Typografische pagina-indeling met op een enkele pagina eenvoudig beeldmateriaal.	Beeldmateriaal op iedere pagina met consequenties voor de tekstbehandeling, die uit meer illustraties kan bestaan.
<u>Naambeeld/krantenkop/bladtitel</u>	ontwerpuren uitwerkuren	22 ... 6 ...	27 ... 9 ...
<u>Basisontwerp omslag voor gebruik in serie of jaargang</u>	ontwerpuren uitwerkuren	19 ... 7 ...	24 ... 8 ...
<u>Eenmalig omslag</u>	ontwerpuren uitwerkuren	11 ... 7 ...	16 ... 9 ...
<u>Presentatiemodel (dummy) per pagina</u>	ontwerpuren	6 ...	8 ...
<u>Stramien pagina-indeling</u>	ontwerpuren uitwerkuren	9 ... 4 ...	11 ... 7 ...
<u>Typografische/illustratieve titel voor hoofdstuk of rubriek</u>	ontwerpuren uitwerkuren	2 ... 2 ...	4 ... 4 ...
<u>Grafische lijnillustratie, grafiek, diagram of schema</u>	ontwerpuren uitwerkuren	8 ... 8 ...	12 ... 12 ...
<u>Algemene zet-instructie en kopijvoorbereiding (gemiddeld totaal 40 pag.)</u>	ontwerpuren	5 ...	7 ...
<u>Lay-out</u> (per pagina)	ontwerpuren uitwerkuren	1 ... 1½...	1½... 2½...
<u>Ontwerp/reproductie-tekening</u> (per pagina)	ontwerpuren uitwerkuren	1 ... 3½...	1½... 6 ...

BOEK, POCKET, GEBONDEN BOEK, WETENSCHAPPELIJKE EN EDUCATIEVE
UITGAVE, DICHTBUNDEL (Uitgangspunt formaat paper-back)

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Typografische pagina-indeling met op een enkele pagina eenvoudig beeldmateriaal.	Beeldmateriaal op iedere pagina met consequenties voor de tekstbehandeling die uit meer illustraties kan bestaan.
<u>Omslag</u>	ontwerpuren uitwerkuren	13 ... 7 ...	17 ... 9 ...
<u>Stofomslag en band</u>	ontwerpuren uitwerkuren	16 ... 8 ...	25 ... 11 ...
<u>Basisontwerp voor serie omslagen</u> (inclusief één uitwerking)	ontwerpuren uitwerkuren	21 ... 7 ...	27 ... 9 ...
<u>Elke volgende uitwerking</u>	ontwerpuren uitwerkuren	2 ... 3 ...	3 ... 4 ...
<u>Stremien pagina-indeling</u>	ontwerpuren uitwerkuren	7 ... 4 ...	9 ... 6 ...
<u>Typografische/ illustratieve titel voor hoofdstuk of rubriek</u>	ontwerpuren uitwerkuren	3 ... 2 ...	4 ... 4 ...
<u>Grafische lijnillustratie, grafiek, diagram of schema</u>	ontwerpuren uitwerkuren	8 ... 8 ...	12 ... 12 ...
<u>Dummy</u>	ontwerpuren	6 ...	8 ...
<u>Algemene zet- instructie en kopi, voorbereiding</u> (gemiddeld totaal 40 pag.)	ontwerpuren	5 ...	10 ...
<u>Lay-out</u> (per pagina)	ontwerpuren uitwerkuren	1 ... 1½...	1½... 2½...

6

VIDEO, FILM EN AUDIOVISUALS

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Uitsluitend typografisch	Typografisch met ingewikkeld beeld- materiaal en tekst inbegrepen
<u>Titelkaart</u>	ontwerpuren uitwerkuren	1½... 2 ...	2 ... 4 ...
<u>Serie titel- kaarten/titelrol</u> (gemiddeld 9 titels)	ontwerpuren uitwerkuren	2 ... 5 ...	3 ... 8 ...
<u>Storyboard t.b.v. commercial, film, electronische en computer animatie</u>	ontwerpuren	8 ...	10 ...

Uitwerkuren zijn
niet te geven i.v.m.
de diversiteit van
mogelijkheden.

7

KALENDER

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Typografisch kalendarium zonder illustratie.	Kalendarium typografisch ingewikkeld, gecombineerd met diverse materialen.
<u>Enkelbladige kalender</u>	ontwerpuren uitwerkuren	24 ... 24 ...	48 ... 48 ...
<u>Basisontwerp meerbladige kalender</u>	ontwerpuren uitwerkuren	16 ... 8 ...	20 ... 12 ...
<u>Uitwerking per blad</u>	ontwerpuren uitwerkuren	2 ... 2 ...	3 ... 3 ...
<u>Achterblad voor de scheurkalender</u>	ontwerpuren uitwerkuren	16 ... 8 ...	20 ... 8 ...

ADVERTENTIES

Bij een advertentiecampaagne kan voor het visuele gedeelte van het basisconcept een apart honorarium worden berekend, gebaseerd op consultancy-uren. Dit honorarium kan onderdeel zijn van een totaalprijs voor meerdere advertenties.

Genoemde formaten betreffende uitvoering in druk, vergroting of verkleining van hetzelfde ontwerp houdt geen verandering van tariefstelling in (zie leveringsvoorwaarden).

DAGBLADEN

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Advertenties eenvoudig van opzet, b.v. zonder illustraties. Of het ombouwen van een bestaande advertentie.	Advertenties met veel illustraties of fotografie, ingewikkeld van opzet.
<u>Advertentie tot en met 600 mm</u> (en ingezonden mededelingen I.M.)	ontwerpuren uitwerkuren	6 ... 3 ...	10 ... 4 ...
<u>Advertentie tot en met 1250 mm</u>	ontwerpuren uitwerkuren	9 ... 5 ...	14 ... 9 ...
<u>Advertentie tot en met 2500 mm</u>	ontwerpuren uitwerkuren	13 ... 9 ...	19 ... 16 ...
<u>Advertentie tot en met 1/1 pag.</u>	ontwerpuren uitwerkuren	18 ... 12 ...	24 ... 20 ...

DAMESBLADEN, FAMILIEBLADEN, OPINIEBLADEN, RTV-BLADEN

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Advertenties eenvoudig van opzet, b.v. zonder illustraties. Of het ombouwen van een bestaande advertentie.	Advertenties met veel illustraties of fotografie, ingewikkeld van opzet.
<u>Advertentie 1/4 pagina</u>	ontwerpuren uitwerkuren	6 ... 4 ...	9 ... 6 ...
<u>Advertentie 1/2 pagina</u>	ontwerpuren uitwerkuren	10 ... 6 ...	12 ... 8 ...
<u>Advertentie 1/1 pagina</u>	ontwerpuren uitwerkuren	16 ... 8 ...	20 ... 10 ...

VAKBLADEN

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Advertenties eenvoudig van opzet, b.v. zonder illustraties. Of het ombouwen van een bestaande advertentie.	Advertenties met veel illustraties of fotografie, ingewikkeld van opzet.
<u>Advertentie 1/4 pagina</u>	ontwerpuren uitwerkuren	6 ... 4 ...	9 ... 6 ...
<u>Advertentie 1/2 pagina</u>	ontwerpuren uitwerkuren	10 ... 6 ...	12 ... 8 ...
<u>Advertentie 1/1 pagina</u>	ontwerpuren uitwerkuren	16 ... 8 ...	20 ... 10 ...

VERPAKKINGDRIEDEMENTIONALE VORM VERPAKKING

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Verpakking voor product met compacte vorm, geen speciale eisen.	Voor afwijkende doelen geschikte verpakking, voor product(en) met ingewikkelde en/of kwetsbare vorm.
<u>Doos, blik, glas of overdoos</u> (exclusief bedrukking en het vervaardigen van modellen of dummy's)	ontwerpuren uitwerkuren	22 ... 10 ...	30 ... 14 ...

BEDRUKKING VERPAKKING (als incidentele opdracht)

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Verpakkingen eenvoudig van opzet. Typografie en illustratie zijn eenvoudig. Uiterwerking binnen een vastgelegd concept.	Verpakkingen ingewikkeld van opzet. Met meerdere typografische en illustratieve elementen. Of een ingewikkeld en/of meertalige gebruiksaanwijzing.
<u>Winkelzak, draagtas, pakpapier</u>	ontwerpuren uitwerkuren	12 ... 6 ...	14 ... 8 ...
<u>Cadeauverpakking</u> (tijdelijk karakter)	ontwerpuren uitwerkuren	8 ... 4 ...	12 ... 6 ...
<u>Bedrukking van doos, conservenwikkels, bus, glasetiket, karton</u> (vorm en formaat zijn gegeven, verpakkingwijze ligt vast)	ontwerpuren uitwerkuren	16 ... 6 ...	20 ... 8 ...

BEDRUKKING VERPAKKING (in serieverband)

Bij verpakkingen in serieverband is het aantal ontwerpuren groter dan bij een individuele verpakking, vanwege de verschillende toepassingen van het basisontwerp. Door vormconsequenties van verpakkingswijze kan het aantal uren eveneens groter worden. Het uitwerken van een verpakkingsserie is daarentegen weer eenvoudiger.

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Verpakkingen die uit typografische en/of illustratieve elementen bestaan.	Verpakkingen ingewikkeld van opzet. Met meerdere typografische en illustratieve elementen. Of een ingewikkeld en/of meertalige gebruiksaanwijzing.
<u>Basisontwerp voor verpakkingen in serieverband, vorm en formaat zijn gelijk</u> (inclusief één presentatiemodel)	ontwerpuren uitwerkuren	30 ... 6 ...	36 ... 8 ...
<u>Uitwerking per verpakking</u>	ontwerpuren uitwerkuren	2 ... 6 ...	3 ... 8 ...
<u>Basisontwerp voor verpakkingen in serieverband, vorm en formaat variëren</u> (inclusief gemiddeld drie presentatiemodellen)	ontwerpuren uitwerkuren	40 ... 10 ...	60 ... 16 ...
<u>Uitwerking per verpakking</u>	ontwerpuren uitwerkuren	2 ... 6 ...	3 ... 8 ...

WINKELMATERIAAL

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Typografisch of met eenvoudig beeldmateriaal.	Ingewikkeld typografisch en beeldmateriaal b.v. meer illustraties fotografie en samenstelling daarvan.
<u>Verkoopstandaard showcard, toonbankdoos, display</u> (vorm en/of vouwwijze gegeven)	ontwerpuren uitwerkuren	12 ... 10 ...	18 ... 15 ...
<u>Ontwikkeling van vorm en/of vouwwijze verkoopstandaard, showcard, toonbankdoos en display</u>	ontwerpuren uitwerkuren	10 ... 12 ...	15 ... 18 ...
<u>Mobile</u>	ontwerpuren uitwerkuren	12 ... 10 ...	18 ... 15 ...
<u>Raambiljet</u>	ontwerpuren uitwerkuren	14 ... 8 ...	20 ... 12 ...
<u>Schapspreker/prijskaartjes</u>	ontwerpuren uitwerkuren	3 ... 2 ...	4 ... 3 ...

AFFICHE

Genoemde formaten betreffen de uitvoering in druk. Vergroting of verkleining van hetzelfde ontwerp houdt geen verandering voor tariefstelling in. (Zie leveringsvoorwaarden).

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Typografisch of met eenvoudig beeldmateriaal.	Ingewikkeld typografisch en beeldmateriaal, b.v. meerdere illustraties/fotografie en samenstelling daarvan.
<u>Affiche tot 50 x 60</u>	ontwerpuren uitwerkuren	16 ... 9 ...	22 ... 11 ...
<u>Affiche tot kleiner dan B 0</u> (1000 x 1414 mm)	ontwerpuren uitwerkuren	17 ... 12 ...	23 ... 18 ...
<u>Affiche groter dan B 0</u> of samengesteld uit meerdere delen	ontwerpuren uitwerkuren	18 ... 24 ...	25 ... 34 ...

AUTOBELETTERING EN BESCHILDERING EN BUITENBORDEN

Belettering en beschildering kunnen onderdeel zijn van een identiteitsprogramma of een huisstijl, maar worden hier als een incidentele opdracht beschouwd.

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Typografie of samen met logo of ander beeldmerk.	Typografie gecombineerd met ingewikkeld beeldmateriaal.
<u>Beschildering van één voertuig</u>	ontwerpuren uitwerkuren	12 ... 16 ...	16 ... 24 ...
<u>Basisontwerp voor meerdere typen voertuigen/fleetmarking</u>	ontwerpuren	24 ...	36 ...
<u>Uitwerking per type voertuig</u>	uitwerkuren	8 ...	12 ...
<u>Naambord op gevel of naast deur</u>	ontwerpuren uitwerkuren	2 ... 4 ...	4 ... 6 ...
<u>Architectonische belettering/ beschildering (per 10 m²)</u>	ontwerpuren uitwerkuren	8 ... 8 ...	12 ... 12 ...
<u>Bouwborden</u>	ontwerpuren uitwerkuren	6 ... 4 ...	8 ... 6 ...
<u>Lichtreclames, neonbelettering</u>	ontwerpuren uitwerkuren	8 ... 12 ...	12 ... 16 ...

BEWEGWIJZERING

Kan een onderdeel zijn van een identiteitsprogramma of een huisstijl, maar wordt hier als een incidentele opdracht beschouwd.

Een oneindig aantal varianten in taakstelling en omvang zijn onder de noemer Routing of Bewegwijzering mogelijk; winkelinrichtingen, kantoren, openbare gebouwen en -terreinen tot en met stadswijken.

Hier is uitgegaan van een bewegwijzering binnen en/of rondom een utiliteitsgebouw van gemiddelde grootte t.o.v. zijn functie.

		<u>Normaal</u>	<u>Ingewikkeld</u>
		Onderverdeeld in beperkt aantal ruimtes/etages	Groot aantal ruimtes met gecompliceerde indeling
<u>Ontwikkeling van een verkeersstroomanalyse uitgaande van een vaststaande architectonische lay-out</u>	ontwerpuren	30 ...	60 ...
<u>Basisontwerp van informatiedrager met maatvarianten</u>	ontwerpuren	20 ...	40 ...

Ná vaststelling van de verkeersstroomanalyse (float chart) kan, met het basisontwerp een layout en de vormgeving van de oriëntatiepunten worden gemaakt. Deze uitwerking kan, door de grote verscheidenheid van factoren, niet in uren worden gegeven.

STAND- EN TENTOONSTELLINGSONTWERP

De aard van deze categorie neigt meer naar architectuur dan naar grafische vormgeving. Daarom is in afwijking een indeling gemaakt in hoogten van de bouwsommen, naar de berekeningswijze die voor deze discipline gebruikelijk is. Onder bouwsom wordt verstaan: de nieuwwaarde van alle materialen - ook door opdrachtgever aangeleverd - en arbeidsloon die met de bouw zullen worden of zijn besteed. Bij niet-uitvoering zal de begroting of aanneemsom worden aangehouden.

Bouwsom tot:

	<u>f 25.000,-</u>	<u>f 50.000,-</u>	<u>f 100.000,-</u>	<u>f 200.000,-</u>
<u>Schetsontwerp 25%;</u> <u>Definitief ontwerp</u> <u>excl. maquette</u> <u>20%</u>	ontwerpuren 18 ...	30 ...	51 ...	88 ...
<u>Bestektekeningen</u> <u>en bestek 20%;</u> <u>Begroting en</u> <u>aanbesteding 10%;</u> <u>Het voeren van</u> <u>directie 25%</u>	uitwerkuren 33 ...	57 ...	97 ...	166 ...
De percentages geven de verdeling aan van het totale ontwerp- honorarium.				
<u>Bouwtekeningen</u> <u>detailleringen en</u> <u>technische instruc-</u> <u>tie voor uitvoering</u>	uitwerkuren 38 ...	67 ...	113 ...	194 ...

Uren-aantallen over bouwsommen vallende tussen de bovengenoemde bedragen kunnen naar evenredigheid worden berekenend.

SPELLEN

Het ontwerphonorarium is gebaseerd op royaltybasis en zal per geval vastgesteld dienen te worden. Een niet terug vorderbaar voorschot wordt direct uitgekeerd. Het voorschot dient in overeenstemming te zijn met de werkelijk gemaakte uren en kosten.

De royalty is gemiddeld van 2 tot 6% van de nettoprijs, afhankelijk van de originaliteit van het spel.

opdrachtbevestiging/offerte

opdrachtgever

naam

kontaktpersoon

adres

telefoon telefax

opdracht omschrijving

omschrijving opdracht

datum

omschrijving gebruik

toepassing ontwerp

toepassing tekening

planning levertijd

1e fase

2e fase

3e fase

werkzaamheden

nadere omschrijving opdracht

begroting/honorering

a	1e fase	inventarisatie en documentatie; schetsontwerp en prijsopgaven, tot presentatie van het ontwerp:	
	 ontwerpen à	f
	 uitwerkingen à	f
		besprekkosten/reiskosten/reisuren	f
			<hr/>
			f
2e fase	uitwerking ontwerp: uitwerkingen à	f
		aanpassing ontwerp	f
		f
		besprekkosten/reiskosten/reisuren	f
			<hr/>
			f
3e fase	werktekenen, controle en productiebegeleiding uitwerkingen à	f
		besprekkosten/reiskosten/reisuren	f
			<hr/>
			f

b	aanvullende afspraken omtrent gebruiksrechten:		
	f	
	f	
		totaal ontwerpkosten (exclusief BTW)	f
		bovenstaande kosten zijn exclusief kosten van derden.	<hr/> <hr/>

c	kosten van derden:		
	fotografie	f	
	zetwerk	f	
	illustratie	f	
			<hr/>
			f

leveringsvoorwaarden

Op alle leveringen zijn de leveringsvoorwaarden van de bNO van toepassing, zoals gedeponeerd ter Griffie van de Arrondissementsrechtbank te Amsterdam.
Leveringsvoorwaarden zijn bijgesloten of worden op verzoek toegezonden.

naam ontwerper

ontwerpbureau

kontaktpersoon

adres

telefoon telefax

akkoordbevinding opdrachtgever

datum handtekening

Leveringsvoorwaarden 030-1989 van de beroepsvereniging Nederlandse Ontwerpers bNO (voorheen beroepsvereniging Grafisch Vormgevers Nederland GVN) voor de rechtsverhouding tussen de ontwerper/het ontwerpbureau en de opdrachtgever.

BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

1.1.

Opdrachtgever: de natuurlijke persoon, de maatschap, de vennootschap of rechtspersoon, die aan de ontwerper/het ontwerpbureau opdraagt werkzaamheden te verrichten.

1.2.

Ontwerper/het ontwerpbureau: de natuurlijke persoon, de maatschap, de vennootschap of rechtspersoon, 'gewoon lid', 'bureaulid' of 'kandidaat-bureaulid' van de beroepsvereniging Nederlandse Ontwerpers, die de opdracht aanvaardt en uitvoert of laat uitvoeren.

1.3.

Opdracht: de overeenkomst waarbij de ontwerper/het ontwerpbureau zich jegens de opdrachtgever verbindt de door deze opgedragen werkzaamheden, onder toepassing van het bepaalde bij deze Leveringsvoorwaarden, te verrichten en waarbij de opdrachtgever zich verbindt de bedongen tegenprestatie te leveren.

PRIJSOPGAVE EN BEVESTIGING

2.1.

Alle prijsopgaven, begrotingen en voorcalculaties zijn vrijblijvend, tenzij anders is overeengekomen.

2.2.

Begrotingen worden opgesteld op basis van het uurtarief van de ontwerper/het ontwerpbureau.

2.3.

In de begroting worden in de regel opgenomen:

- de opdrachtschrijving,
- de ontwerp- en uitvoeringsfasen,
- het eventuele werk door derden,
- de planning der werkzaamheden,
- de verantwoordelijkheid van de ontwerper/het ontwerpbureau ten aanzien van het belang van de opdracht,
- de bepaling van de bestemming en de oplage van de verveelvoudiging van het ontwerp,
- de honorering,
- een raming van bijkomende kosten,
- een verwijzing naar deze Leveringsvoorwaarden.

2.4.1.

Een opdracht wordt geacht tot stand te zijn gekomen zodra de ontwerper/het ontwerpbureau schriftelijke bevestiging van de opdrachtgever heeft ontvangen.

2.4.2.

Indien de opdracht alleen door de opdrachtgever of alleen door de ontwerper/het ontwerpbureau wordt bevestigd en daartegen binnen veertien dagen door respectievelijk de ontwerper/het ontwerpbureau of door de opdrachtgever geen schriftelijk bezwaar wordt gemaakt, zal deze bevestiging partijen binden.

VERANTWOORDELIJKHEID EN AANSPRAKELIJKHEID

3.1.

De ontwerper/het ontwerpbureau zal zijn opdracht naar beste weten en kunnen uitvoeren en als adviseur de opdrachtgever bijstaan.

3.2.

De ontwerper/het ontwerpbureau en de opdrachtgever houden zich gedurende de werkzaamheden aan de opdracht beschikbaar voor mondeling overleg, dat voor het uitvoeren van de opdracht van belang is.

3.3.

De ontwerper/het ontwerp bureau en diens medewerkers verplichten zich tot geheimhouding van al hetgeen hen uit hoofde van de opdracht wordt toevertrouwd. De ontwerper/het ontwerp bureau draagt zorg dat de ingeschakelde deskundigen en specialisten een verplichting tot geheimhouding wordt opgelegd.

3.4.

Indien de opdrachtgever dezelfde opdracht tegelijkertijd aan meerdere ontwerpers/ontwerpbureaus wenst te verstrekken, dient hij hiervan alle betrokken ontwerpers/ontwerpbureaus op de hoogte te stellen.

3.5.

Indien de opdrachtgever eenzelfde opdracht eerder aan één of meer ontwerpers/ontwerpbureaus heeft gegeven, dient hij dat bij de verstrekking van de opdracht te vermelden, ongeacht of die opdracht door de ontwerper(s)/ontwerpbureau(s) eerder al dan niet is aanvaard.

3.6.

Elke verplichting van de ontwerper/het ontwerp bureau tot vergoeding van kosten, schaden en interessen is beperkt tot het bedrag van het hem toekomende honorarium. De opdrachtgever vrijwaart de ontwerper/het ontwerp bureau voor alle in en buiten rechte optredende gevolgen van het door de opdrachtgever openbaar gemaakte ontwerp.

3.7.

De ontwerper/het ontwerp bureau is niet aansprakelijk voor de gevolgen van de onjuistheid of onvolledigheid van de gegevens, die de opdrachtgever gehouden is hem te verschaffen of verschaft heeft.

3.8.

Overeenkomsten met grafische of andere produktiebedrijven die voor de verveelvoudiging van het ontwerp zorg dragen, worden door de opdrachtgever aangegaan. De ontwerper/het ontwerp bureau treedt bij de vervulling en afwikkeling van een hem gegeven opdracht tegenover derden op als onbezwaard bemiddelaar voor de opdrachtgever.

3.9.

De laatste drukproef, revisieproef of het laatste prototype wordt zowel de opdrachtgever als de ontwerper/het ontwerp bureau door het produktiebedrijf ter goedkeuring aangeboden. Bij goedkeuring voorziet de opdrachtgever of zijn gemachtigde deze drukproef, revisieproef of prototype van zijn paraaf en datum.

3.10.

Als de ontwerper/het ontwerp bureau voor de opdrachtgever bij de uitvoering van de opdracht als handelingsbevoegd gemachtigde optreedt kan de ontwerper/het ontwerp bureau hiervoor een vergoeding verlangen. Na schriftelijk overeengekomen te zijn wordt een bedrag of een percentage apart op de declaratie van de ontwerper/het ontwerp bureau vermeld.

3.11.

De ontwerper/het ontwerp bureau is niet aansprakelijk voor ongewilde beschadiging, verlies of vernietiging van voorwerpen, materialen, beeld- of tekstgegevens in enigerlei vorm, die hem door de opdrachtgever ter beschikking zijn gesteld. Wanneer de voorwerpen of gegevens grote waarde bezitten, is de opdrachtgever gehouden deze te verzekeren.

AUTEURSRECHT

4.1.

Het auteursrecht en het uitsluitend recht van tekening of model ten aanzien van het voorlopige en definitieve ontwerp en van de ontwerp tekeningen, modellen, werk- en detail tekeningen, alsmede ten aanzien van de daarnaar vervaardigde exemplaren van het produkt, komen toe aan de ontwerper/het ontwerp bureau.

4.2.

De ontwerper/het ontwerp bureau garandeert dat het geleverde door of vanwege hem is ontworpen. Hij wordt derhalve aangemerkt als maker in de zin van de Auteurswet 1912 en kan als auteursrecht hebbende over het werk beschikken.

4.3.

De ontwerper/het ontwerp bureau is gerechtigd zijn werkstuk te signeren en/het of zijn naam te laten vermelden in het colofon van een publikatie of op een titelrol.

4.4.

Als de ontwerper/het ontwerp bureau dit nodig acht zal de opdrachtgever het te verveelvoudigen werk voorzien van het symbool © met de naam van de ontwerper/het ontwerp bureau en het jaar van eerste openbaarmaking, of van het symbool D, met hetzij het jaar van het internationaal depot en de naam van de ontwerper/het ontwerp bureau/depothouder, hetzij het nummer van het internationaal depot.

4.5.

Werkstukken blijven eigendom van de ontwerper/het ontwerp bureau tenzij uitdrukkelijk anders is overeengekomen.

4.6.

De opdrachtgever zal de produktie niet doen aanvangen alvorens de schriftelijke toestemming van de ontwerper/het ontwerp bureau te hebben verkregen. Hij doet de ontwerper/het ontwerp bureau daartoe drukproeven of prototypen ter correctie toekomen. De toestemming bedoeld in dit artikel brengt mee de toestemming als bedoeld in 4.7.

4.7.

De opdrachtgever verkrijgt van de ontwerper/het ontwerp bureau de licentie voor het gebruik van het ontwerp voor zover dit betreft het recht van openbaarmaking en verveelvoudiging overeenkomstig de bestemming en oplage zoals die bij de opdracht zijn overeengekomen. Is niets daaromtrent vastgelegd dan geldt het eerste gebruik en de eerste oplage als overeengekomen bestemming en oplage. De licentieverlening vindt plaats nadat de ontwerper/het ontwerp bureau schriftelijk zijn toestemming heeft gegeven het ontwerp openbaar te maken.

4.8.

Het aanbrengen van wijzigingen door de opdrachtgever in het voorlopige of definitieve ontwerp is niet toegestaan dan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de ontwerper/het ontwerp bureau. De ontwerper/het ontwerp bureau zal zijn toestemming echter niet kunnen onthouden aan wijzigingen van zodanige aard, dat zijn verzet in strijd met de redelijkheid zou zijn.

4.9.

Bij wijzigingen zal de ontwerper/het ontwerp bureau door de opdrachtgever in staat gesteld worden, op kosten van de opdrachtgever, het ontwerp te wijzigen.

4.10.

De opdrachtgever en de ontwerper/het ontwerp bureau zijn vrij om het werkstuk of verveelvoudigd exemplaar te gebruiken ten behoeve van hun eigen publiciteit of promotie en bij exposities van het werkstuk, en daarbij elkaars naam te vermelden, tenzij anders schriftelijk is overeengekomen. Dit echter niet eerder dan wanneer de eerste verveelvoudiging van het werkstuk openbaar is gemaakt.

4.11.1.

Het ontwerp zal op kosten van de opdrachtgever door de ontwerper/het ontwerp bureau, ten name van de ontwerper/het ontwerp bureau, kunnen worden gedeponeerd bij:

a. Het 'Bureau International pour la protection de la Propriété Intellectuelle' van de 'Organisation Mondiale de Propriété Intellectuelle (OMPI)' te Geneve;

en/of bij

b. Het 'Benelux Bureau voor tekeningen en modellen' te 's-Gravenhage.

4.11.2

Het deponeren bedoeld in 4.11.1 zal geschieden voordat het verveelvoudigde produkt of eerste exemplaar ervan openbaar wordt gemaakt.

4.11.3.

De verklaring bedoeld in 21 lid 3 j.o. art. 24 van de Beneluxwet inzake tekeningen of modellen zal desgewenst worden afgelegd door de ontwerper/het ontwerp bureau, op kosten van de opdrachtgever.

4.12.

De ontwerper/het ontwerp bureau ontvangt van de opdrachtgever kosteloos 10 tot 20 exemplaren van het verveelvoudigde ontwerp. Van waardevolle stukken of uit zeer kleine oplagen ontvangt de ontwerper/het ontwerp bureau een toepasselijk aantal.

4.13.1.

Indien een derde zich schuldig maakt aan inbreuk op het auteursrecht en/of het uitsluitend recht op tekening of model van de ontwerper/het ontwerp bureau, danwel aan slaafse nabootsing van het ontwerp, zal de opdrachtgever, op kosten van de opdrachtgever, in en buiten rechte maatregelen nemen tot stopzetting van die inbreuk c.q. slaafse nabootsing, tenzij:

a. het ontwerp c.q. tekening en/of het model en/of het naar een en ander vervaardigde produkt of exemplaren daarvan, blijken op voorhand zelf niet nieuw of origineel te zijn respectievelijk onderscheidend vermogen te ontberen dan wel inbreuk op enig auteurs-, octrooi of uitsluitend recht op tekening of model te maken.

b. de derde geen verhaal biedt.

4.13.2

Indien de ontwerper/het ontwerp bureau in de gevallen genoemd in 4.13.1 sub a en b toch maatregelen in rechte verlangt dan dient hij daar zelf voor zorg te dragen en komen de kosten daarvan voor rekening van de ontwerper/het ontwerp bureau.

4.13.3.

De opdrachtgever is gemachtigd voor en namens de ontwerper/het ontwerp bureau alle hem als rechthebbende op het auteursrecht en het recht van tekening of model toekomende bevoegdheden uit te oefenen, die de opdrachtgever behoeft om de in 4.13.1 bedoelde maatregelen te nemen.

4.13.4

De ontwerper/het ontwerp bureau is verplicht de opdrachtgever op diens verzoek alle inlichtingen te verschaffen en bijstand te verlenen die deze nodig heeft.

4.14.

De ontwerper/het ontwerp bureau is niet aansprakelijk wanneer het ontwerp of het daarnaar vervaardigde produkt en het toepassen of gebruik daarvan, inbreuk zou maken op enig auteursrecht, uitsluitend recht van tekening of model of octrooirecht van een derde, dat hem niet bekend was en niet bekend behoorde te zijn, voor of ten tijde van de levering van het ontwerp.

4.15.

Auteursrecht van de ontwerper/het ontwerp bureau is geheel of gedeeltelijk overdraagbaar, niet anders dan per uitdrukkelijke beschikking per welomschreven object. Alle hier voorafgaand genoemde voorwaarden blijven na overdracht van het auteursrecht nog geldig (art. 25 AW).

HONORERING

5.1.1.

De bepaling van het honorarium van de ontwerper/het ontwerp bureau geschiedt op basis van zijn uurtarief en bijkomende kosten.

5.1.2.

De hoogte van het uurtarief wordt bepaald door:

- de bedrijfskosten van de ontwerper/het ontwerp bureau
- de kosten van financiering en risico
- de kennis en specialisatie van de ontwerper/het ontwerp bureau ten aanzien van het belang van de opdracht.
- het commercieel belang van de opdracht en de daarmee verband houdende licentievergoeding van verveelvuldiging.

5.1.3.

De ontwerper/het ontwerp bureau kan verschillende uurtariefsoorten hanteren:

- een tarief voor adviezen, besprekingen, documentatie, conceptie, ontwerpen, illustratie- en layout-werkzaamheden in de ontwerp fase etc., te noemen: ontwerp-uurtarief.
- een tarief voor illustratie- en layout werkzaamheden als uitwerking, werktekenen, tekst- en reprobegeleiding, wijzigingen in het ontwerp, correctie- en controlewerkzaamheden en reizen etc., te noemen: uitwerk-uurtarief.

5.1.4.

De hoogte van het uurtarief wordt beïnvloed door een spoedeisend karakter van de opdracht, wanneer door de opdrachtgever overwerk, nacht of weekendarbeid wordt verlangd.

5.1.5.

Onder bijkomende kosten wordt verstaan: alle kosten voor materialen, hulpmiddelen en uit de uitwerking van de opdracht voortvloeiende middelen, die niet behoren tot de normale bedrijfskosten van de ontwerper/het ontwerp bureau en die in commissie voor de opdrachtgever worden gemaakt.

5.1.6.

De ontwerper/het ontwerp bureau houdt nauwgezet boek van de kosten bedoeld in 5.1.5 en declareert deze aan de opdrachtgever met een overeen te komen verhoging boven de netto-prijs als administratieve vergoeding. Voor de juistheid van de gedeclareerde kosten is de administratie van de ontwerper/het ontwerp bureau beslissend, behoudens de bevoegdheid van de opdrachtgever tegenbewijs te leveren.

5.2.

De vergoeding voor de licentie van verveelvoudiging van het ontwerp is in de honorering van de opdracht begrepen met betrekking tot de in de overeenkomst vastgelegde eerste bestemming en oplage.

5.3.

Bij herdruk, hergebruik of ruimer gebruik van het ontwerp, gewijzigd of ongewijzigd, dient opnieuw een overeenkomst tot licentievergoeding tussen de ontwerper/het ontwerp bureau en de opdrachtgever te worden gesloten.

5.4.

Wanneer de opdrachtgever van de ontwerper/het ontwerp bureau verlangt ook buiten de duur van de omschreven opdrachtwerkzaamheden geen opdrachten te aanvaarden van met de opdrachtgever concurrerende ondernemingen, zodat de opdrachtgever een exclusiviteit van de ontwerper/het ontwerp bureau binnen een branche opeist, heeft de ontwerper/het ontwerp bureau recht op een schadeloosstelling.

5.5.

Indien meerdere ontwerpers/ontwerp bureaus een zelfde opdracht tegelijkertijd van één opdrachtgever ontvangen waardoor een competitiesituatie ontstaat zullen alle betrokken ontwerpers/ontwerp bureaus hun uurtarief met 25% kunnen verhogen.

5.6.

Wanneer bedongen is dat op basis van royalties wordt vergoed dienen opgaven door de opdrachtgever van geproduceerde of verkochte eenheden vergezeld te gaan van een certificaat van een registeraccountant.

5.7.1.

De opdrachtgever kan een gegeven opdracht herroepen, mits hij de ontwerper/het ontwerp bureau het honorarium dat deze zou toekomen bij gehele vervulling van de opdracht voldoet.

5.7.2.

Indien de opdrachtgever echter aantoonst, dat ingevolge bijzondere, van zijn wil onafhankelijke omstandigheden of ingevolge bepaalde aan te duiden gedragingen of handelingen van de ontwerper/het ontwerp bureau van hem redelijkerwijs niet kan worden verlangd dat hij de opdracht verder laat vervullen wordt zijn verplichting als omschreven in 5.7.1 in zoverre verminderd, dat hij slechts het honorarium voor de reeds verrichte arbeid hoeft te voldoen.

5.8.1.

De ontwerper/het ontwerp bureau kan een aanvaarde opdracht neerleggen, in welk geval hij het hem toekomende honorarium verbeurt evenals het recht op vergoeding van zijn kosten, behalve voorzover de werkzaamheden alreeds verricht voor de opdrachtgever van nut zijn.

5.8.2.

Indien de ontwerper/het ontwerp bureau echter aantoonst, dat ingevolge bijzondere, van zijn wil onafhankelijke, omstandigheden of ingevolge bepaaldelijk aan te duiden gedragingen of handelingen van de opdrachtgever van hem redelijkerwijs niet kan worden verlangd dat hij de opdracht verder vervult, heeft hij recht op het honorarium voor de reeds verrichte arbeid en vergoeding van reeds gemaakte onkosten.

5.9.1.

De aan de ontwerper/het ontwerp bureau gegeven opdracht vervalt door zijn medische arbeidsongeschiktheid, vast te stellen door een arts, of door zijn overlijden, tenzij anders is overeengekomen.

5.9.2.

Aan de opvolger c.q. erfgenamen van de ontwerper/het ontwerp bureau moeten de reeds gemaakte onkosten en het honorarium berekend naar de stand van het werk worden uitbetaald.

5.10.

Alle betalingen van de opdrachtgever geschieden netto à contant. Reclames over declaraties dienen binnen acht dagen na ontvangst ervan aan de ontwerper/het ontwerp bureau ter kennis te worden gebracht. Betalingen dienen te hebben plaatsgevonden op de 30e dag na rekeningdatum per kas of op de post- of bankrekening van de ontwerper/het ontwerp bureau, in de plaats waar de ontwerper/het ontwerp bureau dat verkiest.

5.11.

Indien in een langere kredietgeving van 30 dagen na rekeningdatum wordt toegestemd, of deze ten onrechte wordt genomen, heeft de ontwerper/het ontwerp bureau recht op een verdragingsrente over het bedrag van het verschuldigde, op voet van 2% boven de wettelijk toegestane rente, ingaande op de dag dat de betaling diende te geschieden

5.12.

Incassokosten zijn door de opdrachtgever verschuldigd in ieder geval waarin de ontwerper/het ontwerp bureau zich voor de invordering van de hulp van derden heeft verzekerd.

AFWIJKENDE VOORWAARDEN EN FORUMKEUZE

6.1.

Wanneer in een bevestiging van de opdrachtgever bepalingen of voorwaarden voorkomen, die in strijd zijn met deze Leveringsvoorwaarden dan prevaleren deze Leveringsvoorwaarden, tenzij deze bepalingen of voorwaarden door de ontwerper/het ontwerp bureau schriftelijk zijn geaccepteerd.

6.2.

Ingeval van meningsverschillen tussen de opdrachtgever en de ontwerper/het ontwerp bureau over de toepassing van deze Leveringsvoorwaarden kunnen de ontwerper/het ontwerp bureau zowel als de opdrachtgever bemiddeling verzoeken bij Raad van Toezicht de Beroepsvereniging Nederlandse Ontwerpers.

6.3.

Ingeval van geschillen, door opdrachtgever en ontwerper/het ontwerp bureau als geschil erkend, dan wel door een van beiden als zodanig erkend, over de toepassing en uitleg van deze Leveringsvoorwaarden, is de rechter in het arrondissement waar de ontwerper/het ontwerp bureau gevestigd is, exclusief bevoegd kennis te nemen van het geschil. Ingeval de ontwerper/het ontwerp bureau in het buitenland is gevestigd is de rechter van het arrondissement Amsterdam exclusief bevoegd.

6.4.

Op alle overeenkomsten is Nederlands Recht van toepassing.

1989 © beroepsvereniging Nederlandse Ontwerpers, Amsterdam

Met het verschijnen van deze Leveringsvoorwaarden zijn de eerder in druk verschenen Leveringsvoorwaarden vervallen.